

ПОДАННЯ ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ У ХАРЧОВІЙ ПРОМИСЛОВОСТІ ЯК ФОРМА “ПЕРЕДАЧІ ЗНАНЬ”

С.Р. Кирницький

Вступ. Розвиток сучасних економічних систем передбачає формування нових процедур застосування нових знань для прогнозування розвитку ситуацій, що виникають в інформаційній економіці. Потреби спілкування мають на меті *одержати нове знання*. При обробці знань партнерів одержання нового знання зводиться до взаємодії інтелектуальних партнерів у формах “передачі знань” системи з меншим рівнем знань [1]. Інновації господарського механізму потребують нового типу інформаційного забезпечення відповідно до змін суспільного виробництва та темпів прискорення науково-технічного прогресу.

Науково-методичні підстави досліджень. В процесі спілкування, при отриманні інформації про стан об’єкту (середовища), постає проблема її ідентифікації та узагальнення. При передачі *нового знання* є необхідність усунення багатозначності, багатофункціональності інформації, для чого потрібно використати *правила семантики у логіці*, що дасть можливість при конструкції речень зберегти смислове навантаження змісту.

Використання вимірних механізмів техніко-економічних систем, які базуються на *теорії криз* [2], *теорії рефлексивності* та *теорії параметрів порядку*, дозволяють представити у вигляді інформації сумарну віддачу системи при дії всіх зовнішніх чинників на фінансово-економічну систему та виявити можливість як передачі, так і отримання ідентифікованої економіко-енергетичної інформації.

Визначення проблеми. В структурах та системах управління економікою при прийнятті рішень використовуються процедурні компоненти, які дозволяють приймати рішення у ході діалогу з сучасною інтелектуальною інформаційною системою [1]. Характерною рисою інформаційної економіки є *ступінь збільшення обсягів*

використання та систематизації науково-технічної інформації [3]. Зміни інформаційного навантаження економічних систем вимагає змін значень структурних одиниць рівня мови (лексеми).

Обговорення проблеми. Збільшення обсягів подання інформації вимагає розвитку смислового узгодження змісту, а використання ідентифікованої інформації потребує систематизації та вживання нових узагальнюючих термінів. Подача стислої техніко-економічної інформації відображає рівень техніко-економічної культури суспільства і вимагає конкретного семантичного значення залучення термінологічних сполучень для чого використовуються іншомовні слова [4, 5].

Тематична термінологіка сформована на базі загальної лексичної системи мови і пов'язана з використанням іншомовних слів мови і забезпечує розвиток інформації. Аналіз лексичних одиниць термінотворень показує, що інформативний розвиток термінологічної системи подання техніко-економічної інформації у харчовій промисловості здійснюється тріадою: шляхом спеціалізації, ускладнення структури терміна, скорочення термінологічних словосполучень (рис.1).

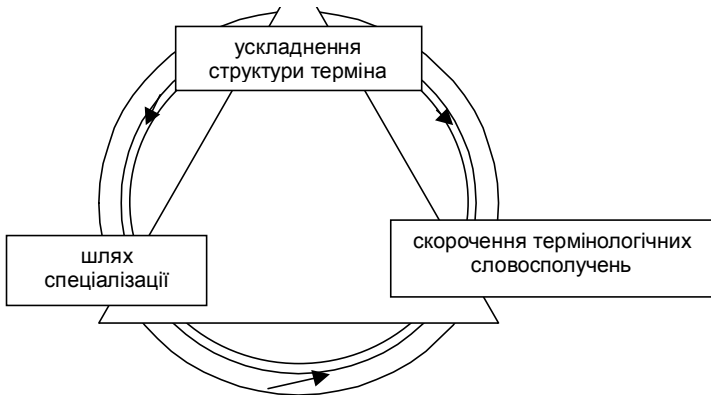

Рис.1. Тріада інформативного розвитку термінологічної системи подання техніко-економічної інформації у харчовій промисловості

Обробка інформаційних масивів у *оперативних, тактичних та стратегічних інформаційних системах* потребує ідентифікації системи шляхом удосконалення конструкції синтезованої інформації з використанням іншомовних слів. Найбільш доцільно результати виконаних досліджень еволюції внутрішніх властивостей та структури техніко-економічної системи подавати у вигляді узагальненої інформації – спеціальної термінології. Про сумарну віддачу чинників окремих об'єктів системи незалежно від природи дії окремих складових термінологічних системи на зміни властивостей інформаційних систем можливо оцінювати засобами синергетики [6].

Опис процесів самоорганізації в нелінійних інформаційних системах у сфері інформації представляє “*синергетичний ефект*”, що оцінка змін властивостей інформаційних систем за якою сумарна віддача чинників окремих об'єктів системи при дії на них зовнішніх чинників та компенсуючих управлінських зусиль (представлених у вигляді узагальнюючих термінів) більша від дії окремих термінологій складових техніко-економічних систем (рис.2).

У стратегічній сфері інформаційної економіки синергію використовують при диверсифікації техніко-економічних систем, кооперації ресурсів χ , змінного Φ та основного Ψ капіталу у виробничій функції системи. Переведення неупорядкованих інформаційних систем з стану нерівноваги до стану рівноваги, при досягненні більш високого рівня, веде до значних суттєвих змін властивостей техніко-економічних систем і, як наслідок, вимагає зміни описи процесів у системі.

Відповідність опису змін властивостей техніко-економічних систем зміни опису значень виробничої функції системи має вигляд для кожної з змінних x_i функції:

$$\sum_i j_i \cdot x_i \geq 0 \quad (1)$$

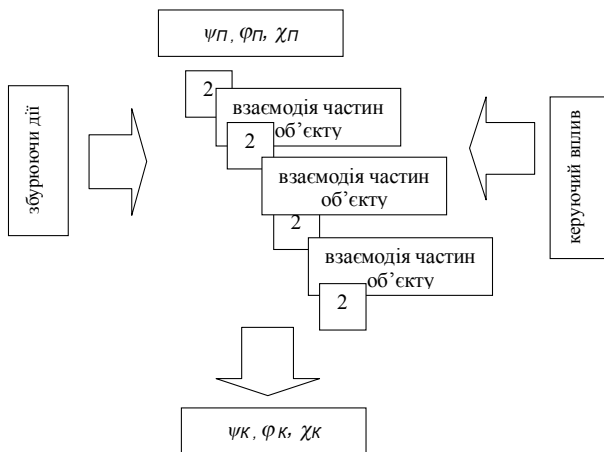

Рис.2. Інновації властивостей техніко-економічних систем

1 – початкові властивості об'єкту (середовища); 2 – окремі частини об'єкту (середовища); 3 – взаємодія частин об'єкту (середовища); 4 – збурюючі дії; 5 – керуючий вплив; 6 – кінцеві властивості об'єкта (середовища).

Опис змін властивостей системи визначається, як опис різниць між змінами для кожної складової виробничої функції системи χ , ϕ та ψ кінцевих та початкових:

$$j_i = j_K - j_P \quad (2)$$

Опис змін стану систем представлено у вигляді опису:

$$\sum_i j_i \cdot x_i = \sum_i j_\chi \cdot \chi_i + \sum_i j_\phi \cdot \phi_i + \sum_i j_\psi \cdot \psi_i \quad (3)$$

Відкля розмір максимальних змін техніко-економічної системи визначається виразом:

$$\sum_i j_i \cdot x_i \rightarrow \max \quad (4)$$

Іншою метою досліджень техніко-економічних систем є визначення в результаті впливу зовнішніх збурюючих і керуючих дій на

еволюції змін структури внутрішніх властивостей об'єкта (середовища) та відповідного потоку економіко-технологічної інформації:

$$\sum_i \Delta j_i \cdot x_i \rightarrow \max \quad (5)$$

Запропонована модель досліджень техніко-економічних систем способами синергетики дозволяє здійснити опис змін стану систем, які відображують поєднання впливу на еволюцію внутрішніх властивостей об'єкта (середовища) потоку економіко-технологічної інформації та керуючих дій (як реакцію на збурюючі дії зовнішнього середовища, що представлені у вигляді *узагальнюючих термінів*, зі зміною структурних зв'язків).

Висновки. Забезпечення безперервності розвитку моделей наукового спілкування дозволяє відкрити нові напрямки розвитку інформаційних технологій техніко-економічних систем харчової промисловості у вигляді *узагальнюючих термінів*, що дає змогу вийти на міжнародний рівень для отримання накопиченої інформації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ус Г.О., Лазарева С.Ф. Агентна модель спілкування в системах підтримки прийняття рішень – с. СИЭТ-99. -199-202.
2. Теория кризисов.
3. Погорельый Л., Кравчук А.Ф., Яковенко В.П., Черевко Г.В., Кирницкая Н.В. Региональный информационно-аналитический центр “Энергетика сельскохозяйственного производства”: перспективы развития. – Бюлетень Центральної сільськогосподарської бібліотеки УААН. – с. 109-117.
4. Англо-русский словарь по пищевой промышленности. – под ред. Л.П. Ковальской, М.: Русский язык, 1988. – 664 с.
5. Дахно. І.І. Словник законодавчих і нормативних термінів. – К.: Бліц-реформ, 1998. – 352 с.
6. Поплавська Ж. Синергізм та його використання. – Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Аграрна наука та освіта на початку третього тисячоліття”, Т.2, Львів, 2001. – с. 439-442.